

CÔNG THƯƠNG

TẠP CHÍ CÔNG THƯƠNG - CƠ QUAN THÔNG TIN LÝ LUẬN CỦA BỘ CÔNG THƯƠNG

ISSN: 0866-7756

VIET NAM TRADE AND INDUSTRY REVIEW

CÁC KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC VÀ ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ

SỐ 13 - THÁNG 5/2023

8 938509 560002

Website: <http://tapchicongthuong.vn>

HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP

GS.TS. Trần Thọ Đạt

GS.TS. Trần Văn Địch

GS.TS. Nguyễn Bách Khoa

GS.TSKH. Đỗ Ngọc Khuê

GS.TSKH. Bành Tiến Long

GS.TSKH. Nguyễn Xuân Quỳnh

GS.TS. Đinh Văn Sơn

GS.TSKH. Trần Văn Sung

GS.TS. Lê Văn Tán

GS. TS. Phạm Minh Tuấn

GS.TSKH. Đào Trí Úc

GS.TSKH. Đặng Ứng Vận

GS.TS. Võ Khánh Vinh

TỔNG BIÊN TẬP

ThS. Đặng Thị Ngọc Thu

ĐT: 0968939668

PHÓ TỔNG BIÊN TẬP

Ngô Thị Diệu Thúy

ĐT: 024.22218228 - 0903223096

Phạm Thị Lệ Nhung

ĐT: 0912093191

TÒA SOẠN

Tầng 8, số 655 Phạm Văn Đồng,
Bắc Từ Liêm, Hà Nội.

Ban Trị sự - ĐT: 024.22218238

Ban Thư ký - Xuất bản

ĐT: 024.62694445

Ban Truyền thông - ĐT: 024.22218239

Ban Chuyên đề - ĐT: 024.22218229

Ban Phóng viên - ĐT: 024.22218228

Trung tâm Thông tin Đa phương tiện

ĐT: 024.22218236

Email: tapchicongthuong.moit@gmail.com

VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM

Số 12 Nguyễn Thị Minh Khai, P. Đa Kao,
Q. 1, TP. Hồ Chí Minh

ĐT: (028) 38213488

Fax: (028) 38213478

Giấy phép hoạt động báo chí số:

60/GP-BTTTT

Cấp ngày 05/3/2013

Trình bày: Tại Tòa soạn

In tại Công ty CP Đầu tư và

Hợp tác quốc tế

Giá 250.000 đồng

Website: www.tapchicongthuong.vn

MỤC LỤC

CONTENTS

ISSN: 0866-7756 Số 13 - Tháng 5/2023

LUẬT

BÀNH QUỐC TUẤN - NGUYỄN SƠN HÀ

Xử lý vi phạm pháp luật về kiểm soát ô nhiễm môi trường nước trong khu công nghiệp:
Thực trạng khung pháp lý về đề xuất giải pháp hoàn thiện

Handling violations against regulations on controlling water pollution in industrial parks:
Current legal framework and proposed solutions.....

8

ĐINH LÊ OANH - LÊ HỒ TRUNG HIẾU

Một số vấn đề kết hôn được điều chỉnh bởi quy phạm xung đột theo pháp luật Việt Nam và trên thế giới

Some marriage issues are regulated by conflicting regulations under Vietnam's laws and international laws 14

PHAN THỊ THANH HUYỀN

Các thỏa thuận hạn chế cạnh tranh bị cấm theo Luật Cạnh tranh 2018

Regulations on prohibited competition restriction agreements under the 2018 Law on Competition 19

THÂN TRỌNG NGỌC TRÂM

Chính sách, pháp luật về phát triển kinh tế tuần hoàn hướng đến nền kinh tế bền vững

- Kinh nghiệm của Liên minh châu Âu và bài học cho Việt Nam

The EU's regulations on promoting the circular economy towards sustainable economic development

and lessons learnt for Vietnam 24

PHẠM DIỆU LINH - NGÔ HỮU PHÚC - NGUYỄN GIANG TRƯỜNG

Thực trạng quy định của pháp luật về cầm cố giấy tờ có giá bảo đảm tiền vay tại các ngân hàng thương mại

Current regulations on pledging valuable papers to secure loans at commercial banks 29

LÊ HỒ TRUNG HIẾU - NGUYỄN THỊ KHÁNH NGÂN

Đánh giá những sửa đổi trong Bộ luật Lao động 2019 về giao kết hợp đồng lao động
với người nước ngoài tại Việt Nam

Evaluating the amendments to the current Labor Code of Vietnam regarding the signing

of labor contracts with foreigners in Vietnam 34

BÙI THỊ TÂM

Nâng cao hiệu quả công tác phổ biến, giáo dục pháp luật cho sinh viên ở các trường đại học hiện nay

Improving the efficiency of current legal education for university students 40

TRẦN THỊ LIÊN HƯƠNG

Vấn đề bằng chứng trong giải quyết tranh chấp tại WTO và hàm ý với Việt Nam

The issue of evidence in the WTO's dispute settlement and recommendations for Vietnam 46

NGUYỄN THỊ PHƯƠNG OANH

Cải cách thể chế - Bước đột phá để phát triển kinh tế số và đô thị sáng tạo

Institutional reform - A breakthrough for the development of the digital economy and creative cities in Vietnam 52

ĐẶNG QUANG MẠNH

Các quyền và nghĩa vụ trong cung ứng dịch vụ y tế tư nhân theo pháp luật Việt Nam hiện nay

The rights and obligations of private healthcare providers according to current Vietnamese regulations 60

PHÍ MẠNH CƯỜNG

Pháp luật về thuế trong thương mại điện tử
E-commerce taxation regulations in Vietnam 66

NGÔ HỮU PHÚC - PHẠM DIỆU LINH - NGUYỄN GIANG TRƯỜNG

Thực trạng quy định pháp luật Việt Nam trong hoạt động đấu thầu, mua sắm công
Current regulations on bidding and public procurement in Vietnam 70

NGUYỄN NGỌC BIỆT THÙY HƯƠNG - NGUYỄN XUÂN THÔNG

Một số điểm mới của Dự thảo Luật Nhà ở và góp ý sửa đổi Dự thảo luật liên quan về kinh phí bảo trì phần sở hữu chung của nhà chung cư
New regulations of the Draft of the Law on Housing and comments on regulations on the maintenance cost for the shared parts of condominiums 76

VĂN PHẠM KIM XUYẾN

Bàn về thủ tục rút gọn trong giải quyết tranh chấp về bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng dịch vụ tài chính
Discussion of simplified procedures in dispute settlement to protect consumers who use financial services in Vietnam.....83

KINH TẾ

MAI ĐỨC HÙNG - MAI ANH VŨ

Giải pháp tăng cường quản lý nhà nước, phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa ở huyện Hà Trung tỉnh Thanh Hóa
Solutions for strengthening the state management and developing small and medium-sized enterprises in Ha Trung district, Thanh Hoa province.....90

ĐÀO QUANG THỦY - DƯƠNG THỊ THU NGA - TRƯƠNG THỊ HOÀI - NGUYỄN THỊ THƠ - TRẦN THỊ VÂN ANH - PHÙNG THỊ HỒNG VÂN - TRỊNH MINH TÂM - LÊ THỊ KIM CHI - TRẦN NGỌC BAN

Đề xuất hoàn thiện chính sách quy định việc chứng nhận đối với cơ sở ươm tạo doanh nghiệp nhỏ và vừa, cơ sở kỹ thuật hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, khu làm việc chung hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo
Some recommendations to improve policies for incubators, technical facilities, and co-working areas to effectively implement the Law on Support for Small and Medium-sized Enterprises 96

LÊ TIẾN DŨNG

Những điểm sáng kinh tế quý I năm 2023 và triển vọng tăng trưởng trong năm 2023 của Việt Nam
Vietnam's economic highlights in the first quarter of 2023 and the growth prospects in 2023 104

LÊ THU HẰNG

Tài chính xanh: Tổng quan khái niệm, thực trạng tại khu vực ASEAN và Việt Nam - Một số khuyến nghị
Green finance: An overview of concepts, current situation in ASEAN and in Vietnam, and some recommendations.....112

NGUYỄN THỊ LỆ HUYỀN

Giải pháp phát triển kinh tế ban đêm tại tỉnh Quảng Ngãi
Solutions for Quang Ngai province to develop night economy.....118

TÔ MINH HƯƠNG - NGUYỄN NGỌC HUYỀN - LÊ THÚY HẰNG

Nhân tố ảnh hưởng đến việc lựa chọn tiếp cận kế toán xanh của sinh viên ngành Kế toán
Factors affecting accounting students decisions to approach green accounting 125

NGUYỄN THỊ THANH HUYỀN

Khai thác hiệu quả tiềm năng kinh tế biển Tỉnh Hà Tĩnh
Effectively exploiting Ha Tinh province's marine economic potential 132

LÊ QUANG VINH

Phát triển cơ giới hóa một số ngành hàng nông nghiệp chủ lực của tỉnh An Giang năm 2022 - Những vấn đề đặt ra
Some issues about the mechanization development of some key agricultural products in An Giang province in 2022 138

NGUYỄN KHÁNH NGÂN

Tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển kinh tế nhiều thành phần và sự vận dụng của Đảng Cộng sản Việt Nam trong thời kỳ đổi mới
Ho Chi Minh's Ideology on the development of multi-sector economy structure and its application of the Communist Party of Vietnam in the Doi Moi period 143

QUẢN TRỊ - QUẢN LÝ

ĐỖ HỒNG VIỆT

Thực trạng và tiềm năng để phát triển ngành Cơ khí nông nghiệp Việt Nam
The current development and potential for the agricultural machinery industry in Vietnam.....150

NGUYEN VUONG HOAI THAO - HA VAN TRANG

Exploring the impact of service quality factors on the customer satisfaction at Golden Gate restaurant chains
Nghiên cứu sự tác động của các yếu tố chất lượng dịch vụ đến sự hài lòng của khách hàng
tại các chuỗi nhà hàng thuộc công ty Golden Gate 156

NGUYỄN THỊ THU HIỀN

Nghiên cứu ảnh hưởng của không gian làm việc chung tại các trường đại học đến ý định
khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của người dùng: Nghiên cứu trường hợp tại Hà Nội
A study on the co-working space model at universities' influence on the intention
of students to start innovative businesses.....162

LÊ THỊ THƯƠNG

Thực trạng và biện pháp rèn luyện kỹ năng giao tiếp phi ngôn ngữ cho sinh viên Ngành Quản trị Khách sạn,
Khóa 17 tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh
The current situation and measures for training non-verbal communication skills
for the Industrial University of Ho Chi Minh City's hotel management students 170

HUYỀN THỊ MỸ DUNG - THẠCH VŨ ĐÌNH VI

Nhận thức về chuyển đổi số trong sinh viên ngành Xây dựng - Thực trạng và giải pháp
The perception of construction engineering students towards digital transformation 176

ĐÌNH THU PHƯƠNG

Phát triển kỹ năng nhân lực ngành logistics và chuỗi cung ứng đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động
Developing skills of logistics and supply chain human resources to meet the labour market's needs.....182

HUYỀN THỊ XUÂN LINH - NGUYỄN THỊ THANH THÚY - NGUYỄN HIẾU THẢO

Chất lượng cuộc sống của nhân viên y tế tại Bệnh viện Đa khoa tỉnh Trà Vinh
Factors affecting the quality of life of medical staff working for Tra Vinh Province General Hospital 188

ĐOÀN HẢI ANH - NGUYỄN THỊ THÚY HẰNG

Giáo dục trực tuyến tại các trường đại học Việt Nam trong đại dịch Covid-19:
Sự sẵn sàng và những khó khăn của sinh viên
Online learning at Vietnamese universities during the COVID-19 pandemic:
The readiness and difficulties facing students 194

LÊ THỤY LAM

Giáo dục tư duy khởi nghiệp cho sinh viên kinh tế tại Trường Đại học An Giang
Educating entrepreneurship thinking for An Giang University's economics students.....200

NGUYỄN TÀI VƯỢNG - NGUYỄN MỸ TÂM - PHẠM THU HÀ - NGUYỄN THU HIỀN - NGUYỄN VĂN KIÊN - VŨ ĐÌNH NGHIÊM HÙNG

Sẵn sàng với chuyển đổi số của người lao động trong các SMEs: Thực trạng và giải pháp
The readiness of employees to digital transformation in small and medium-sized enterprises:
Current situation and solutions 205

NGUYỄN THỊ HUYỀN

Sự phát triển của khoa học công nghệ - Cơ hội và thách thức đối với giáo dục đại học ở Việt Nam
The scientific and technological advancements
- Opportunities and challenges facing Vietnam's higher education 212

TRẦN DUY LÂM

Thời đại chuyển đổi số và yêu cầu đổi mới trong giáo dục đại học hiện nay
Innovation requirements for the higher education sector in the digital transformation era 218

NGUYỄN LƯƠNG ĐỊNH

Thực trạng dạy nghề cho nguồn nhân lực đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Quảng Nam
The current vocational training for ethnic minorities in Quang Nam province 224

HÀN THỊ MỸ HẠNH

Đề xuất mô hình nghiên cứu mối quan hệ giữa quản trị chuỗi cung ứng xanh và hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp may tại Việt Nam
A research model exploring the relationship between green supply chain management and business performance of textile and garment enterprises in Vietnam 230

NGUYỄN GIÁC TRÍ

Nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến động lực làm việc của viên chức: Trường hợp tại Trường Đại học Đồng Tháp
A study on the factors affecting the work motivation of Dong Thap University's officials 237

PHAN QUAN VIỆT - PHẠM XUÂN MAI

Các yếu tố ảnh hưởng đến sự hài lòng của bệnh nhân khám chữa bệnh ngoại trú tại Bệnh viện Da liễu Đồng Tháp
Factors affecting the satisfaction of patients with Dong Thap Hospital of Dermatology's outpatient services 244

MAI THỊ BẠCH TUYẾT

Quy trình xây dựng chiến lược Marketing Mix cho các doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ tại Việt Nam
The Marketing Mix strategy development process for service businesses in Vietnam 250

NGUYỄN THỊ BÍCH NGUYỆT - NGUYỄN THỊ THÚY HẰNG

Vai trò của mạng xã hội đối với học tập cộng tác
The role of social networks in collaborative learning 256

ĐỖ THỊ THANH LAN

Đường lối đối ngoại của Việt Nam trong thời kỳ đổi mới, hội nhập
Vietnam's foreign strategy in the innovation and integration period 262

VŨ ĐỨC BẢO OANH

Ảnh hưởng của thu phí ùn tắc giao thông đến hoạt động logistics đô thị: Trường hợp thành phố Hà Nội
A study on the impact of congestion charges on the transport of goods in urban areas by using light trucks:
Case study of Hanoi 269

DƯƠNG HUY PHONG - LÊ HOÀNG PHI - DIỆP THANH TÙNG - DƯƠNG QUANG NGỌC - NGUYỄN VĂN TUẤN - TRẦN THANH BÌNH - CAO TIẾN ĐOÀN

Giải pháp nâng cao hiệu quả chương trình cho vay hỗ trợ tạo việc làm, duy trì và mở rộng việc làm trên địa bàn tỉnh Trà Vinh
Solutions to improve the effectiveness of loan programs supporting job creation, job maintenance and expansion in Tra Vinh province 274

TRƯƠNG ĐÌNH NGUYÊN VŨ - VÒNG THÌNH NAM

Các nhân tố ảnh hưởng đến hành vi chia sẻ tri thức của nhân viên khối văn phòng tại Tổng công ty Cổ phần Phong Phú
Factors affecting the knowledge sharing behavior of Phong Phu Corporation's office workers 281

PHAN THỊ THÚY PHƯỢNG

Các yếu tố ảnh hưởng đến ý định đặt phòng khách sạn trực tuyến của khách du lịch nội địa - Nghiên cứu tại các khách sạn 4-5 sao thuộc hệ thống Saigontourist
Factors affecting the intention of domestic tourists to book Saigontourist's 4-5 star hotels through online booking service 287

HỒ MẠNH TUYẾN

Giải pháp nâng cao kỹ năng nghề cho lao động Việt Nam trong kỷ nguyên số
Solutions for improving the occupational skills of Vietnamese workers in the digital era 294

MAI NGỌC KHƯƠNG - ĐỖ TÔN NỮ KIM DUYÊN - NGUYỄN THỊ HOÀNG YẾN

Trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp tác động đến sự hài lòng và gắn kết của nhân viên: Nghiên cứu tại Thành phố Hồ Chí Minh
Impacts of the corporate social responsibility on the satisfaction and engagement of employees:
Case study of enterprises in Ho Chi Minh City 300

KINH DOANH

TRẦN THỊ THÙY LINH

Mô hình kinh doanh tuần hoàn: Tình huống Vinamilk
The circular business model: Case study of Vinamilk 308

VŨ CHÍ LINH

Các yếu tố ảnh hưởng đến sự lựa chọn du lịch homestay tại huyện đảo Lý Sơn, tỉnh Quảng Ngãi
Factors affecting the choice of homestay tourism in Ly Son Island district, Quang Ngai province.....314

ĐỖ THỊ BÍCH HỒNG - HỒ YẾN LY

Phát triển Digital marketing cho các ngân hàng thương mại tại Việt Nam
Developing digital marketing for commercial banks in Vietnam.....322

NGUYỄN XUÂN MINH - TRẦN VĂN NHÂN - NGUYỄN MỸ HỒNG THI

Tác động của truyền miệng điện tử (EWOM) trên nền tảng mạng xã hội TikTok đến ý định mua hàng của Gen Z tại TP. Hồ Chí Minh
Impacts of electronic word-of-mouth (EWOM) on the social networking platform TikTok on the purchase intentions of Gen Z in Ho Chi Minh City.....328

NGUYEN DINH KHIEM

Analysis of risk factors limiting online shopping of Vietnamese in the digital business age
Nghiên cứu các yếu tố gây hạn chế việc mua hàng trực tuyến của người Việt Nam 335

LÊ THỊ NGỌC ANH - NGUYỄN THỊ MINH HƯƠNG

Xây dựng mô hình đánh giá nhu cầu dịch vụ tư vấn kinh doanh của doanh nghiệp nhỏ và vừa
Developing the research model for assessing the demand of small and medium-sized enterprises for business consulting services 341

TÀI CHÍNH - NGÂN HÀNG - BẢO HIỂM

NGUYỄN THỊ ANH

Nghiên cứu rủi ro lan tỏa của một số cổ phiếu Bluechip trên thị trường chứng khoán Việt Nam sử dụng phương pháp TVP - VAR
A study on the spillover risk of some blue-chip stocks on Vietnam's stock market by using the TVP - VAR method 347

BÙI HỒNG TRANG

Thực hành ESG trong lĩnh vực tài chính ngân hàng Việt Nam
The ESG implementation of Vietnamese finance and banking industry 354

BÙI NGUYỄN KHÁ - HOÀNG ĐÌNH DŨNG

Tác động của dịch bệnh COVID-19 đối với hoạt động của thị trường chứng khoán Việt Nam
The impact of COVID-19 on Vietnam's stock market 360

TRẦN THÚY QUỲNH

Nâng cao hiệu quả xếp hạng tín nhiệm trái phiếu doanh nghiệp hướng tới môi trường đầu tư tài chính hiệu quả và minh bạch tại Việt Nam
Improving the efficiency of corporate bond credit ratings in order to build an efficient and transparent financial investment environment in Vietnam 367

NGUYỄN THỊ PHƯƠNG

Thủ tục phân tích trong kiểm toán báo cáo tài chính tại các công ty Big Four Việt Nam
The role of analytical procedures in auditing financial statements at the Big Four accounting firms in Vietnam 374

HOÀNG NGUYỄN PHƯƠNG

Tác động của FinTech đối với lĩnh vực Ngân hàng - Tài chính Việt Nam: Cơ hội và thách thức
Impacts of Fintech on the banking and finance sector: Opportunities and challenges 380

KẾ TOÁN - KIỂM TOÁN

LÊ TRÀ MỸ

Các nhân tố tác động đến việc áp dụng kế toán quản trị môi trường tại các doanh nghiệp sản xuất điện ở Việt Nam
Factors affecting the application of environmental management accounting in Vietnamese power generation enterprises 386

NGUYỄN TỔ TÂM - NGUYỄN ĐỨC QUANG

Kiểm toán môi trường dưới góc nhìn Kiểm toán Nhà nước
Environmental audit from the State Audit's perspective 392

LÊ NGỌC HUYNH - THÁI HỒNG THỤY KHÁNH - TRỊNH XUÂN HOÀNG

Các nhân tố ảnh hưởng đến ý định áp dụng chuẩn mực báo cáo tài chính quốc tế (IFRS) đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa tại TP. Hồ Chí Minh
Factors affecting the intention of small and medium-sized enterprises in Ho Chi Minh City to apply IFRS 398

NGUYỄN THỊ THÚY

Các khoản chênh lệch giữa thuế và kế toán khi xác định thuế thu nhập doanh nghiệp
Differences between accounting and taxation in determining the taxable income of enterprises.....404

PHÁP LUẬT VỀ THUẾ TRONG THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ

● PHÍ MẠNH CƯỜNG

TÓM TẮT:

Thương mại điện tử là sự phát triển tất yếu của thương mại truyền thống trong bối cảnh hiện nay. Mặc dù có những đặc trưng khác biệt, nhưng thương mại điện tử và thương mại truyền thống đều có bản chất là hoạt động thương mại. Chính vì vậy, pháp luật về thuế trong thương mại điện tử về nguyên tắc cũng tương tự như trong thương mại truyền thống. Tuy nhiên, do các đặc trưng của thương mại điện tử so với thương mại truyền thống mà pháp luật về thuế trong thương mại điện tử gặp phải một số hạn chế, như: khó khăn trong việc xác định chủ thể nộp thuế, xác định doanh thu... Do đó, việc hoàn thiện các quy định của pháp luật về thương mại điện tử nói chung và pháp luật về thuế trong thương mại điện tử nói riêng sẽ góp phần thúc đẩy sự phát triển bền vững thương mại điện tử ở Việt Nam.

Từ khóa: pháp luật, thuế, thương mại điện tử.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 và xu hướng chuyển đổi số của thế giới và Việt Nam, thương mại điện tử không chỉ là xu hướng, mà còn là sự phát triển tất yếu. Điều này được thể hiện thông qua doanh thu thương mại điện tử trên thế giới và ở Việt Nam. Theo Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số - Bộ Công Thương, nếu doanh thu thương mại điện tử bán lẻ (B2C) trên thế giới năm 2019 là 3.351 tỷ USD, thì dự kiến đến năm 2025 sẽ là 7.385 tỷ USD, với tốc độ tăng trưởng hàng năm từ 9,0% đến 25,7%. Còn ở Việt Nam, doanh thu thương mại điện tử bán lẻ (B2C) năm 2017 là 6,2 tỷ USD thì đến năm 2022 đã là 16,4 tỷ USD, với tốc độ tăng trưởng hàng năm đạt từ 16% đến 30%.

Mặc dù, có những đặc trưng khác biệt, nhưng thương mại điện tử và thương mại truyền thống đều có bản chất là hoạt động thương mại. Chính vì vậy, khi tiến hành các hoạt động thương mại điện tử, các chủ thể cũng phải nộp thuế đúng theo quy

định của pháp luật. Tuy nhiên, do các đặc trưng của thương mại điện tử có khác so với thương mại truyền thống, nên pháp luật về thuế trong thương mại điện tử cũng có sự khác biệt so với thương mại truyền thống.

2. Một số hạn chế của pháp luật về thuế trong thương mại điện tử

Trong giai đoạn hiện nay, hệ thống pháp luật về thương mại điện tử nói chung và pháp luật về thuế trong thương mại điện tử nói riêng đã từng bước được hoàn thiện. Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy, pháp luật về thuế trong thương mại điện tử ở Việt Nam hiện nay có một số hạn chế sau:

- *Thứ nhất*, khó khăn trong việc xác định doanh thu, thu nhập để tính thuế. Thương mại điện tử bán lẻ (B2C) ở Việt Nam có tốc độ tăng trưởng cao so với thế giới. Trong giai đoạn từ năm 2017 đến năm 2021, tốc độ tăng trưởng của thương mại bán lẻ trên thế giới hàng năm từ 16,8% đến 25,7%, còn ở Việt Nam, con số này là từ 26% đến 30%. Theo Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số - Bộ

Công Thương, dự kiến đến năm 2025, doanh thu thương mại điện tử của Việt Nam đạt 39 tỷ USD, đứng thứ hai trong khu vực Đông Nam Á (chỉ sau Indonesia). Về công tác thu thuế đối với các hoạt động kinh doanh thương mại điện tử đã có sự chuyển biến, nếu năm 2021 cơ quan thuế thu được 261 tỷ đồng thì hết tháng 8/2022 đã thu được 520,7 tỷ đồng. Tuy nhiên, số thuế thu được từ hoạt động thương mại điện tử vẫn chưa tương xứng với quy mô thị trường thương mại điện tử ở Việt Nam. Một trong các nguyên nhân là việc khó khăn khi xác định doanh thu của các tổ chức, cá nhân có hoạt động thương mại điện tử. Điều này càng trở nên khó khăn khi tại Việt Nam trong năm 2021 có đến 73% ưu tiên thanh toán tiền mặt khi nhận hàng (COD) trong các giao dịch thương mại điện tử (Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số - Bộ Công Thương, 2022).

- *Thứ hai*, khó khăn trong việc thu thập thông tin của các giao dịch, của các chủ thể trong hoạt động thương mại điện tử. Hoạt động thương mại điện tử được thực hiện thông qua các phương tiện điện tử có kết nối mạng internet, do đó cơ quan thuế rất khó tiến hành công tác quản lý và thu thuế nếu các bên chủ thể thực hiện các giao dịch thương mại điện tử tiến hành mã hóa các giao dịch (ví dụ như hệ thống mã hóa RSA, mật mã lượng tử theo giao thức BB84...), thanh toán các giao dịch trong thương mại điện tử bằng tiền số (tiền ảo) như Bitcoin (BTC), Ethereum (ETH), Binance Coin (BNB)... Hoặc đơn giản là các giao dịch thương mại điện tử được thực hiện trên các ứng dụng nhắn tin, gọi điện có độ bảo mật cao như: Signal, Telegram, Wickr... cũng tạo ra những khó khăn cho cơ quan thuế trong việc quản lý và thu thuế trong thương mại điện tử.

- *Thứ ba*, năm 2021 có 42% người dùng trực tuyến tiến hành mua hàng hóa trên các diễn đàn, mạng xã hội (Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số - Bộ Công Thương, 2022). Trong khi đó, pháp luật của Việt Nam chưa có quy định chủ sở hữu các mạng xã hội, quản trị các diễn đàn phải cung cấp thông tin về các hoạt động kinh doanh được thực hiện trên các mạng xã hội, các diễn đàn cho cơ quan thuế. Điều này đã gây khó khăn cho cơ quan thuế trong việc quản lý và thu thuế đối với hoạt động thương mại điện tử được thực hiện trên mạng xã hội và các diễn đàn.

- *Thứ tư*, hạn chế của pháp luật liên quan đến chứng cứ. Trong quá trình tổ chức công tác quản lý và thu thuế, đặc biệt là trong quá trình đấu tranh phòng chống gian lận thuế trong thương mại điện tử, cơ quan thuế cần thiết phải xác minh, thu thập tài liệu làm chứng cứ. Mặc dù pháp luật Việt Nam có quy định thông điệp dữ liệu có giá trị làm chứng cứ, nhưng giá trị chứng cứ của thông điệp dữ liệu lại phụ thuộc vào nhiều yếu tố khác nhau, như: độ tin cậy của cách thức khởi tạo, lưu trữ hoặc truyền gửi thông điệp dữ liệu; cách thức bảo đảm và duy trì tính toàn vẹn của thông điệp dữ liệu; cách thức xác định người khởi tạo. Như vậy, cùng là thông điệp dữ liệu, nhưng nếu khác nhau một trong các yếu tố như cách thức khởi tạo, lưu trữ, truyền gửi; bảo đảm và duy trì tính toàn vẹn của thông điệp dữ liệu; xác định người khởi tạo... thì giá trị chứng cứ cũng khác nhau. Trong khi đó, pháp luật của Việt Nam chưa có quy định cụ thể để xác định giá trị pháp lý của các thông điệp dữ liệu (được sử dụng làm chứng cứ) khác nhau, cũng như giữa thông điệp dữ liệu và các chứng cứ truyền thống khác. Ngoài ra, pháp luật của Việt Nam cũng chưa có quy định cụ thể liên quan đến việc thu thập chứng cứ trong thương mại điện tử mặc dù chứng cứ trong thương mại điện tử có sự khác biệt với chứng cứ trong thương mại truyền thống.

- *Thứ năm*, do hoạt động thương mại điện tử được thực hiện thông qua các phương tiện điện tử có kết nối mạng Internet, nên trong quá trình thực hiện các hoạt động kinh doanh thương mại điện tử sẽ phát sinh các khoản chi phí mà thương mại truyền thống không có, hoặc có nhưng hoàn toàn không đáng kể, như: chi phí cho phần mềm, phần cứng, chi phí duy trì trang web, chi phí đường truyền... Pháp luật Việt Nam về thuế trong thương mại điện tử chưa có những quy định cụ thể về các khoản chi phí này, nên đã ảnh hưởng đến các chủ thể thực hiện hoạt động kinh doanh thương mại điện tử.

- *Thứ sáu*, bên cạnh các hạn chế như đã nêu trên, còn có khó khăn trong việc xác định căn cứ tính thuế, phân biệt rõ thu nhập để làm cơ sở đánh thuế... của thương mại điện tử xuyên biên giới. Trong thương mại điện tử xuyên biên giới rất khó phân biệt một số loại thu nhập như: phí bản quyền, phí dịch vụ... Ngoài ra, một chủ thể có nhiều gian hàng trên một sàn giao dịch thương mại điện tử, hoặc

cùng lúc trên nhiều sàn giao dịch thương mại điện tử cũng gây khó khăn trong việc quản lý đối tượng nộp thuế.

3. Kết luận

Trên cơ sở các hạn chế như đã được phân tích và để thúc đẩy thương mại điện tử ở Việt Nam phát triển bền vững, đạt được mục tiêu doanh số thương mại điện tử B2C (tính cho cả hàng hóa và dịch vụ tiêu dùng trực tuyến) tăng 25%/năm; đạt 35 tỷ USD, chiếm 10% so với tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng cả nước vào năm 2025 như trong Kế hoạch tổng thể phát triển thương mại điện tử quốc gia giai đoạn 2021-2025 đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, tác giả đề xuất một số giải pháp nhằm khắc phục các hạn chế của pháp luật về thuế trong thương mại điện tử hiện nay ở Việt Nam:

- *Thứ nhất*, hoạt động thương mại điện tử là các hoạt động thương mại được thực hiện thông qua các phương tiện điện tử có kết nối mạng internet. Chính vì vậy, để công tác quản lý và thu thuế trong thương mại điện tử đạt hiệu quả cao, ngành Thuế cần tiếp tục thực hiện công tác hiện đại hóa việc quản lý và thu thuế, nâng cấp cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin và trình độ về công nghệ thông tin cho cán bộ ngành thuế. Ngoài ra, bên cạnh việc căn cứ vào các thông tin do tổ chức, cá nhân là chủ sở hữu sàn thương mại điện tử cung cấp theo Khoản 7 Điều 1 Nghị định số 91/2022/NĐ-CP, cơ quan thuế cần có cơ chế phối hợp với các ngân hàng thương mại, nhằm xác định dòng tiền giao dịch (đặc biệt là các giao dịch thương mại điện tử xuyên biên giới), nhằm xác định doanh thu, thu nhập của các cá nhân, tổ chức làm cơ sở cho việc quản lý và thu thuế.

- *Thứ hai*, để khắc phục các khó khăn trong việc thu thập các thông tin liên quan đến các giao dịch và các chủ thể thực hiện giao dịch thương mại điện tử, bên cạnh việc nâng cấp cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin, ngành Thuế cần xây dựng cơ sở dữ liệu lớn (Big data) và phát triển các ứng dụng có sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) để quản trị rủi ro trong công tác quản lý và thu thuế, cũng như công tác truy vết trong môi trường số.

- *Thứ ba*, để khắc phục khó khăn trong việc thu thập các thông tin của các giao dịch thương mại điện tử thực hiện trên các mạng xã hội, các diễn đàn, các quy định của pháp luật Việt Nam cũng cần

bổ sung nghĩa vụ báo cáo về các giao dịch thương mại điện tử thực hiện trên mạng xã hội do mình làm chủ sở hữu, hoặc các diễn đàn do mình làm quản trị giống như cách quy định nghĩa vụ báo cáo của các chủ sở hữu sàn giao dịch thương mại điện tử. Tuy nhiên, do có sự khác nhau giữa sàn giao dịch thương mại điện tử với các mạng xã hội, các diễn đàn, pháp luật Việt Nam cần có quy định về nội dung và thời gian gửi báo cáo cho cơ quan thuế phù hợp với thực tiễn.

- *Thứ tư*, thu thập và xác định các tài liệu làm chứng cứ. Trong quá trình tổ chức công tác quản lý và thu thuế, đặc biệt là trong quá trình đấu tranh phòng chống gian lận thuế trong thương mại điện tử, tài liệu làm chứng cứ có vai trò đặc biệt quan trọng. Tuy nhiên, trong thương mại điện tử, các tài liệu (tồn tại dưới dạng các thông điệp dữ liệu) thường được bảo mật (thông qua phần cứng, phần mềm), nên cần có các quy định về vấn đề giải mật (loại bỏ bảo mật) để tạo điều kiện cho cơ quan thu thập tài liệu làm chứng cứ. Bên cạnh đó, trong thương mại điện tử cũng tồn tại hiện tượng mâu thuẫn giữa các chứng cứ (giữa các chứng cứ điện tử với nhau, hoặc giữa chứng cứ điện tử và các chứng cứ truyền thống). Do đó, để tạo ra sự thống nhất, cần có quy định cụ thể về vấn đề giá trị pháp lý một cách cụ thể.

- *Thứ năm*, cần có quy định cụ thể về các khoản chi phí được khấu trừ khi xác định thu nhập chịu thuế. Mặc dù khi ứng dụng thương mại điện tử trong hoạt động kinh doanh thì có thể tiết kiệm được các chi phí thuê địa điểm, văn phòng... nhưng các chi phí mang tính đặc thù cho thương mại điện tử như: đầu tư cho phần cứng, phần mềm; chi phí cho máy chủ, tên miền, đường truyền... lại tăng cao.

- *Thứ sáu*, mặc dù hoạt động thương mại điện tử cũng có bản chất là hoạt động thương mại, nhưng thương mại điện tử được thực hiện thông qua các phương tiện điện tử có kết nối mạng internet. Do đó, nếu so với thương mại truyền thống, thương mại điện tử cũng có một số đặc trưng nhất định. Chính vì vậy, bên cạnh các giải pháp như đã nêu trên, cơ quan thuế của Việt Nam cũng xem xét để thành lập các đơn vị chuyên trách cho việc quản lý và thu thuế thương mại điện tử. Việt Nam có thể học tập kinh nghiệm này từ một số nước trên thế giới như Nhật Bản, Hàn Quốc, Trung Quốc,...

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Chính phủ (2022). *Nghị định số 91/2022/NĐ-CP ngày 30/10/2022 của Chính phủ về việc sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 126/2020/NĐ-CP ngày 19/10/2020 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Quản lý thuế.*
2. Chính phủ (2020). *Nghị định số 126/2020/NĐ-CP ngày 19/10/2020 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Quản lý thuế.*
3. Bộ Công Thương - Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số (2022), *Sách trắng Thương mại điện tử Việt Nam năm 2022.*
4. Đinh Trọng Thịnh (2023). Luật Thuế Thương mại điện tử phải cập nhật, sửa đổi. Truy cập tại: <https://dttc.sggp.org.vn/luat-thue-thuong-mai-dien-tu-phai-cap-nhat-sua-doi-post102452.html>
5. Ban Thời sự (2022). Thu thuế thương mại điện tử: Làm thế nào để thu đúng, đủ? Báo Điện tử VTV News. Truy cập tại: <https://vtv.vn/kinh-te/thu-thue-thuong-mai-dien-tu-lam-the-nao-de-thu-dung-du-20221025005254468.htm>

Ngày nhận bài: 10/3/2023

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 9/4/2023

Ngày chấp nhận đăng bài: 5/5/2023

Thông tin tác giả:

TS. PHÍ MẠNH CƯỜNG

Trường Đại học Mở - Địa chất

LEGAL PROVISIONS ON TAX IN E-COMMERCE

● Ph.D **PHI MANH CUONG**

Hanoi University of Mining and Geology

ABSTRACT:

E-commerce is the inevitable development of traditional commerce in the current situation. Although e-commerce has different characteristics, e-commerce and traditional commerce are both commercial activities in nature. Therefore, the legal provision on tax in e-commerce is in principle similar to that in traditional commerce. However, due to the characteristics of e-commerce compared to traditional commerce, the legal provision on tax in e-commerce encounters a limitation such as: difficulty in identifying tax payers, revenue determination, etc. Therefore, completing the provisions of the law on e-commerce in general and the legal provision on tax in e-commerce in particular will contribute to promoting the sustainable development of e-commerce in Vietnam.

Keywords: legal provision, tax, e-commerce.